

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/313
Toplantı Tarihi/Sayısı : 8.5.2024/41
Karar Numarası : 2024/454
Başvuran : B. T.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Ceza infaz kurumlarındaki eş ve aile görüşüne ilişkin Paris Prensipleri ve ilgili mevzuat uyarınca araştırma yapılarak rapor hazırlanması talebine ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Antalya Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan başvuran; son sekiz yılda kaç mahpusun eş ve aile görüşü yaptığı, bu sayının suç gruplarına göre dağılımı ve toplam mahpus sayısı içindeki oranının ne olduğu, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini imzalayan diğer ülkelerdeki uygulamaların neler olduğu, eş ve aile görüşünün Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelikte düzenlenmesinin sakıncalı olup olmadığı, temel fizyolojik ihtiyaçların ve neslini devam ettirme hakkının ödül olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği, ceza infaz kurumlarında ödüllerin neye göre dağıtıldığı, kurum idareleri tarafından ödül verilip verilmediğini denetleyecek bir mekanizmanın bulunup bulunmadığı hususlarının Paris Prensipleri ve mevzuat kapsamında araştırılarak rapor düzenlenmesini talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."

4. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

“... f) İnsan hakları ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek; g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek; ... i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ... l) Kamuoyunu bilgilendirmek, düzenli yıllık raporlar dışında, gerek görüldüğünde görev alanına ilişkin özel raporlar yayımlamak. ...”

5. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...)

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

6. 6701 sayılı Kanun’un “Kurulun görev ve yetkileri” başlıklı 11’inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

“... f) Kurum tarafından insan haklarının korunması, ayrımcılıkla mücadele ve ulusal önleme mekanizması görevleri kapsamında yapılan inceleme ve araştırmaları, hazırlanan raporları ve benzeri çalışmaları karara bağlamak.”

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... e) Belli bir konuyu içerip içermediği, f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir.”

8. Mêzkur Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak

ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Bununla birlikte başvuru, başvuru dilekçesinde belirtilen eş ve aile görüşüne ilişkin sorular hakkında Paris Prensipleri ve mevzuat uyarınca araştırma yapılarak rapor hazırlanması talebine ilişkindir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde, ayrımcılık yasağı ve ulusal önleme mekanizması kapsamındaki ihlal iddiaları Kurumun başvuru incelemesi yapacağı alanlar olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda, ayrımcılık yasağından zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi ile özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişiler Kuruma başvuru yapabilmektedir. Öte yandan, 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu'nun görevleri arasında kamuoyunu bilgilendirmek, düzenli yıllık raporlar dışında, gerek görüldüğünde görev alanına ilişkin özel raporlar yayımlamak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır.

13. Başvuru içeriğinden başvuranın ceza infaz kurumunda tutulmakta olduğu; başvurunun, bulunduğu ceza infaz kurumu uygulamalarına ilişkin belirli bir hak ihlali iddiası ve talep içermediği; eş ve aile görüşüne ilişkin rapor hazırlanması talebinin bir hakkın ihlali iddiasıyla yapılacak başvuru konusu kapsamında olmadığı; Kurumun görev alanı ile ilgili bir rapor hazırlanması hususunun Kurumun karar organı olan Kurul tarafından kararlaştırılabilecek bir konu olduğu değerlendirilmiştir.

14. Başvuranın başvuru dilekçesinde belirttiği sorulara ilişkin rapor hazırlanması talebi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde; talebin somut bir hak ihlali iddiasına ilişkin olmadığı, bu yönüyle başvurunun Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesi kapsamında inceleme şartlarını taşımadığı ve kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

8/5/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye